

OTROK PO CEPLJENJU

Polona Campolunghi-Pegan

1. Kakšne težave in zaplete lahko pričakujete po cepljenju otroka?

Kot vsa druga zdravila imajo tudi cepiva določeni neželene učinke. Velika večina stranskih učinkov cepiva je nenevarnih, blagih in kratkotrajnih. Reakcija po cepljenju je pri posameznih otrocih različno močna. Pri nekaterih je praktično ne opazimo, pri drugih pa so znaki bolj izraziti. Najpogosteje se po cepljenju pojavijo: rdečina, oteklina in bolečina na mestu vboda, od splošnih znakov pa je značilno odklanjanje hrane, jokavost in razdražljivost. Pogosta je tudi povišana telesna temperatura. Tveganje za pojav stranskih učinkov po cepljenju je več 100-krat do 1.000-krat manjše kot tveganje za pojav zapletov po naravni okužbi.

2. Kaj lahko sami storite za obvladovanje težav po cepljenju otroka?

Pri zdravniku, ki otroka cepi, se pozanimajte, kakšni so možni neželeni učinki po cepljenju in kako si lahko pomagata. Otroku lahko na mesto vboda polagate hladne obkladke z vodo in malo alkohola ali ledene vrečke zavite v pleničko. Nikoli ne polagajte ledu ali ledene vrečke neposredno na kožo, ker lahko povzročite omrzline. Na kožo nikoli ne dajemo nerazredčenega alkohola.

Po cepljenju otroku omogočite dovolj počitka v mirnem okolju in ga ne izpostavljajte velikim naporom ali hrupu. Doma imejte pripravljena zdravila za nižanje telesne temperature, za primer, da bi se otrokova telesna temperatura dvignila do take mere, da bi jo bilo potrebno zbijati. Z zdravnikom so pogovorite, katero zdravilo in v kolikšni meri je primerno za vašega otroka.

3. Kdaj morate z otrokom k zdravniku?

Hujši neželeni učinki cepljenja so zelo redki. Zdravniško pomoč po cepljenju poiščite, če:

- otrok večkrat bruha,
- ima otrok hudo drisko,
- ima otrok več dni močno povišano temperaturo nad 38,5 °C,
- se pri otroku pojavi kožni izpuščaj,
- otrok več ur neustavljivo joka,
- opazite pri otroku otekanje obraza ali ustnic,
- otrok težko diha,
- ima otrok napade krčev,
- je otrok jokav, razdražljiv ali pretirano zaspan, odklanja hrano in se stanje v nekaj dneh ne popravi.

4. Reakcije po cepljenju

Alergična reakcija ne cepljenje se pojavi redko. Ker se pokaže hitro po vnosu cepiva, je prav, da otrok po injekciji počaka še 10 minut v čakalnici. V primeru pojava znakov alergije (kožni izpuščaj, oteklina obraza ali ustnic, težje dihanje) bo tako takoj ustrezno oskrbljen z zdravili proti alergiji.

Potek reakcij po cepljenju po določenih cepivih:

- cepljenje proti davici, tetanusu, oslovskemu kašlju, hemofilusu influence tipa B in otroški paralizi: po cepljenju se lahko pojavi zvišana telesna temperatura (redko tudi nad 38,5 °C), rdečina, oteklina in bolečina na mestu vboda. Znaki v nekaj dneh spontano izzvenijo,
- cepljenje proti ošpicam mumpsu in rdečkam: po 6-8 dneh se lahko pojavita zvišana telesna temperatura in kožni izpuščaj. Blag izpuščaj, blago povišana telesna temperatura, glavobol in oteklina pred enim ali obema ušesoma se lahko pojavijo še en mesec po cepljenju.

5. Kako poteka spremljanje otroka po cepljenju?

Če otrok po cepljenju nima posebnih težav, posebno spremljanje ni potrebno. Če pri otroku opazite po cepljenju reakcijo, morate o njej obvezno obvestiti otrokovega zdravnika.

Pomembno je, da to storite pred naslednjim cepljenjem. V določenih primerih je potrebno ob naslednjem cepljenju otroka predpisati zdravila, ki preprečujejo alergično reakcijo, ob resnih nezaželenih učinkih predhodnega cepljenja ali v primeru zdravstvenega stanja otroka, ki ni združljivo s cepljenjem, pa je potrebno cepljenje opustiti.

6. Kako poteka zdravljenje otroka, pri katerem pride do reakcij na cepljenje?

Reakcije po cepljenju navadno ne zahtevajo posebnega zdravljenja. V primeru dviga telesne temperature nad 38,5 °C uporabimo zdravila proti povišani telesni temperaturi – navadno paracetamola v obliki sirupa ali svečk.

Če se pri otroku pojavi alergična reakcija, vam bo zdravnik predpisal antihistaminik (zdravilo proti alergiji) v obliki sirupa.

7. Kako cepljenje vpliva na življenje otroka?

S cepljenjem v telo otroka vnesemo oslABLJENE ali uničene mikroorganizme ali njihove dele in na ta način spodbudimo obrambni sistem telesa, da ustvari protitelesa proti povzročiteljem bolezni. Ko se otrok kdaj pozneje sreča z istim povzročiteljem, ne zboli, ker že ustvarjena protitelesa uničijo mikroorganizme in zaščitijo telo pred nalezljivo boleznijo. V Sloveniji otroke obvezno zaščitimo pred naslednjimi potencialno zelo resnimi nalezljivimi boleznimi: davico, tetanusom, oslovskim kašljem, otroško paralizo, okužbo z bakterijo Hemofilus influence tip B, ošpicam, mumpsom, rdečkam in hepatitisom B. Če je precepljenost populacije dovolj visoka (več kot 90 %), je poleg zaščite cepljenih otrok zagotovljena tudi zaščita otrok, ki ne morejo biti cepljeni zaradi zdravstvenih razlogov.

8. *Ali in kako lahko reakcije po cepljenju preprečite?*

Največ, kar lahko storite za preprečitev zapletov po cepljenju, je, da se pred cepljenjem temeljito pogovorite z otrokovim pediatrom. Pomembno je, da mu poveste, če je bil otrok pred kratkim bolan ali če se vam zdi, da je z njim kaj narobe. Pomemben je podatek o otrokovih alergičnih reakcijah na hrano (posebno na jajca), zdravila (antibiotiki) ali druge snovi ter podatek, da je otrok imel v preteklosti vročinske krče. Pozanimajte se, katere zaplete po cepljenju lahko pričakujete in bodite pripravljeni, da boste vedeli, kako ukrepati.